

Zlata Krašovec, novinarka, publicistka in avtorica knjige Fant, Dečko in Pobič

Se prav reče štumfi ali zokni?

"Besede so lego kocke duha, igrajmo se z njimi!" pravi Zlata Krašovec, upokojena novinarka, še vedno aktivna publicistica, mati treh odraslih sinov in babica, ki zelo rada tvita. Svojemu bogatemu opusu je zdaj dodala še knjigo, duhovito zgodbou Fant, Dečko in Pobič, v kateri je zapisala anekdote iz družinskega življenja, predvsem tiste, povezane z besedami, ki so si jih izmislili njeni otroci.

Ena takih besed je na primer zalepek, ki se je v njeni družini tako uveljavila, da jo se danes vsi uporabljajo na mestu obliž.

"Veliko izrazov v knjigi je res iz družinskega življenja, čeprav si jih nisem spričeval. V knjigo so príšli tisti, kar je tudi z jezikom. Več besed imas, bolj lahko izrazis stiso, kar mislis in čutiš svestru," pravi.

Jezik je živa stvar

"Jezik je živa stvar, in lepo,

če nastane kak nov izraz. Še posebej se mi zdi to pomembno zato, ker se vsi radi spominjam, kako smo govorili kot otroci. Ko sem bila starca pri šest let, sem nehdno spraševala svoje starešine in stare starše, kako sem kaj rekla, ko sem bila majhna.

Tako zgodne se mi zdljajo začevanje, predvsem po ohranjanju družinskega duha bolj kot kakve formalne zadeve, recimo kdaj smo se preselili, kje

smo hodili v solo itd."

Zlata je rojena v Celju, njen mož v Mariboru, pozvala pa sta se v Ljubljani, kjer sta tudi zasnovana družina. Vsi trije sinovi so se rodili tam. Ko je bil najstarejši star deset let, srednjih tri in najmlajši eno leto, so se preselili v Koper, kjer živijo že dobera četrt stoletja. "Moj mož je takrat začel kmetovati. Kupili smo kmetijo v hrvaški Istri, blizu Višnjanja. In potem je mož iz Ljubljane hodil obdeloval to zemljo. Pa nekako ni slo. Premašo smo bili skupaj, straški so bili ogromni. Ravnin takrat je Knečki glas, kjer sem bila zaposlena, odpiral dopisnico za Primorsko. Prijavila sem se, in strinjali so se tem, da posnamen dopisnico. Tako smo preselili sevnu," se spominja.

S kmetovanjem potem sicer ni bilo tak, kot so si zamisli, ker je vmes posegla meja. "Dzaj moje spet ni več in mož, ki je v pokoju, gre rad spet tja in tudi kaj pridela za družinske potrebe. Sveda pa na kako resno kmetovanje."

Ena od anekdot, opisanih v knjigi, je nastala prav takrat, ko so se Ljubljane preselili na Primorsko in sta

Zlata Krašovec s svojim knjižnim prvencem Fant, Dečko in Pobič. "S to knjigo želim bralce spodbuditi, da ohranjam vesel odnos do jezika," pravi.

mlajša sinova hodila v vrtec.

"Tako smo lepo capljali po poti proti vrtcu, ko me eden od njiju upraša: 'Mama, kako se prav reče, štumfi ali zokni?'

Praw tako so otroci, ko so začeli hoditi v solo v Kopru, prevezli nekaj narечne govorice. Začeli so govoriti: 'To mi rabi, to mi ne rabi.' Mojemu bratu je ime Tomaz, klíčeno pa ga Tomi. Pa sem otroku spraševala: 'Kaj že spet Tomi rabi?' se smej Zlata.

V zvezi z napočno rabo besede "rabi" se je pred kratkim oglašil tudi po twitterju. "Pisalo je, da kršite ne rabi biti predpisana v nekem aktu. Pa sem vprašala, kaj potem takam 'rabi'. Mislim sem, da bo pisec opazil napako, a je seveda ni. Odgovor mi je čisto resno, vsebinsko."

Beseda mora biti ustrezna

Najstarejši sin Črt je danes kurir, zaposlen v prehospitnini enot v Izoli, srednj Bor je studiral teologijo, ki je še ni čisto končal, in dela na nacionalnem radu, najmlajši Lai pa je akademski kipar. "Vsi so poročeni, dva imata že otroke, tako da sem štirikrat babica," se povaha Zlata.

Besede, ki so nastale, ko so bili otroci še majhni, pa se danes ozivljajo družinskega

družja in veliko slabši, kot je bil včasih," opaza.

Ta malomaren odnos do jezika jo, denimo to, da je napacno sklanjanje besed mati in hči danes že skoraj ponaredilo. "Kot da bi se mudili, da narobe sklanjajo ti druge besedi. Če to počnejo ljudje, ki so nevezni jezika, še nekako razumen. Ko pa to slišim na televiziji, ko vidim zapisano - in takih primerov je v medijih ogromno - potem v tem je eden ogromno - potem v tem, zakaj tudi ljude tako

"Otroci so, ko so začeli hoditi v solo v Kopru, prevezli nekaj narечne govorice. Začeli so govoriti: 'To mi rabi, to mi ne rabi.' Mojemu bratu je ime Tomaž, klíčeno pa ga Tomi. Pa sem otroku spraševala: 'Kaj že spet Tomi rabi?'"

prebiral pravljice, ko se je navečikal, pa mi je že pri mojih sestih letech začel brati pustolovske in znanstvenofantastične romane, na primere Julesa Vernea. Taz se sem sedela ob njem in ga naskončno rada postušala. Tako sem me razvila simpatij za zick."

Sponminja se, da so, ko je bila še majhna, tudi na radiju gojili slovensko besedo in se lahko ob poslušanju pravljic, zgodb in radijskih iger za otroke nauči lepe govorice in izražanja. Danes žal ni več tako. "Odnos do

primorske novice št. 160
sobota, 12. julija 2014

primorske novice št. 160
sobota, 12. julija 2014

jino, pa pravilno sklanjati besede, in se polno takih zank je. A če hočemo, da je ta vrtnica lepa, jo moramo negovati, mi pa jo več zamenjarmo, kar je po moje skoda."

Druga zgodbica, ki jo Zlata rada pove v zvezi z jezikom, je biblijska zgodbica o Ježusu kot dober pastir. "Ta pusti sovac na varhem v staji in gre istak storitev, izgubljeno. Tako je tudi z jezikom. Kazali bi uporabljali in dvesto ali tristo besed, ko pa imamo neizmeren besedni zankladi in lepo, da najdemo pravo besedo, natanko tisto, ki jo potrebujemo in ki najvecje pove o določenih zadevi, tistih, s katero lahko najbolje izrazimo to, kar želimo povedati. Besedo, s katero odkrivamo resnico. Pri svojem novinarskem delu mi je večkrat prisla na misel kaj beseda, ob kateri sem si rekla, pa saj te nisem uporabila že sto let, in ravnin sem jo je treba zapisati. To ni bil ne

med drugim tudi na twitterju in v reviji Reporter, za katero piše tudi politične kolonne. Na vprašanje, zakaj je tako dolgo čakala, preden je izdala svojo prvo knjigo, odgovara: "Imela sem tri otroke, ga, prav čeprav preproste, se ne da napisati po sistemu pol ure danes in pol ure jutri. Za

"Nisem purist. Lepo se mi zdi, ko nastane kak nov izraz, ampak mora biti na mestu, kamor sodi, kjer besedilo zaradi tega še bolj zaživi. Opažam pa, da v nekaterih medijih govorijo dobesedno nesmisle."

izrazim," podpira. "Ljudje so očitno zaznali, da je ta knjiga malec drugačna. Prav odizvov sicer ni nemam, saj je komaj izšla. Zdi pa se mi, da bi bila lahko dober pripomoček učiteljem slovenskega jezika, ki bi hotel popresti kakovosten šolsko uro v veselimi primeri sopomenk, protipomenk in podobno. S primeri

kaj takega mora imeti čas. In svede pravo idejo."

K pisaniju knjige jo je spodbudil sin Bor, ki je opozoril na razpis nacionalnega radia za zgodbice za oddajo Lahko noč, otroci. Pa je kaj kmalu ugotovila, da nekaj tiskovkov, kolikor naj bi bila dolga radnika zgodbica, ne bo dovolj, da bi realizirala idejo, ki

"Jezik je živa stvar, in lepo je, če nastane kak nov izraz. Še posebej se mi zdi to pomembno zato, ker se vsi radi spominjam, kako smo govorili kot otroci."

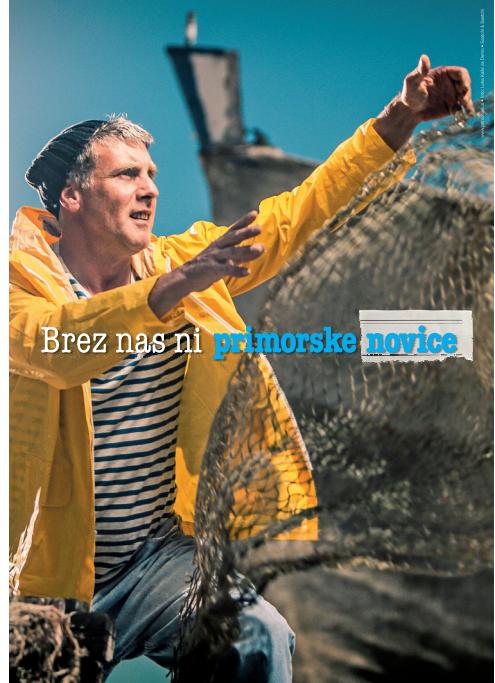
naper ne trud, nasprotno, bilo mi je veselje. Iz ljubezni do jezika se to rojeva."

Knjigo lahko resijo starši

Zlata je svoj knjižni prveček Fant, Dečko in Pobič izdala pri založbi Družina. Prizna, da se za svoje bralce malce boji, saj knjige danes bolj ali manj berejo le še otroci. "In če še ti berojo samo zato, ker se prisiljeni, če jim

se ji je porodila. In tako je nastala knjiga, ki ima pribljano 90 strani, lahko pa bi jih imela trikrat toliko. A je pri vsaki stvari treba imeti pravno mero, meni avtorica, v tem delu. Delala je na znamenitosti Pavlihi. Delala je na Ognjišču, sram je, da se knjiga začakuje, ki bo jo ljude še še malo brati, kot pa da bi bila razglečena. Sicer pa bralcem na njeno novo knjigo ne bo treba dolgo čakati. Idejo naj ne že ima, le da o tem še noče govoriti.

ALJA TASI

Brez nas ni primorske novice